Fundacja Albatros

PTASIA EDUKACJA

poradnik dla nauczycieli

poradnik powstał w ramach Projektu Uskrzydlony Wolontariat jako pomoc dla nauczycieli w prowadzeniu zajęć o tematyce ornitologicznej, w poradniku znajdują się przykładowe zagadnienia do scenariuszy zajęć, karty ćwiczeń i źródła, z których można czerpać dalsze inspiracje

wstęp

Oddajemy w Państwa ręce poradnik Ptasia edukacja, którą przygotowaliśmy, jako uzupełnienie zajęć prowadzonych w szkołach w ramach Projektu Uskrzydlony Wolontariat. Celem tej publikacji jest zasygnalizowanie najważniejszych zagadnień związanych z obserwacją i ochroną ptaków, które mogą Państwo wprowadzać do programu prowadzonych przez siebie zajęć oraz dostarczenie Państwu materiałów, źródeł, z których można będzie korzystać przy ich przygotowywaniu. W poradniku tym umieściliśmy istotne naszym zdaniem zagadnienia związane z tematyką ornitologiczną. Ze względu na skromny rozmiar tego poradnika, jedynie sygnalizujemy zagadnienia, nie omawiamy ich szczegółowo, w zamian podajemy źródła, z których można skorzystać, by znaleźć potrzebne informacje. W drugiej części poradnika znajdziecie Państwo karty ćwiczeń do wybranych zagadnień.

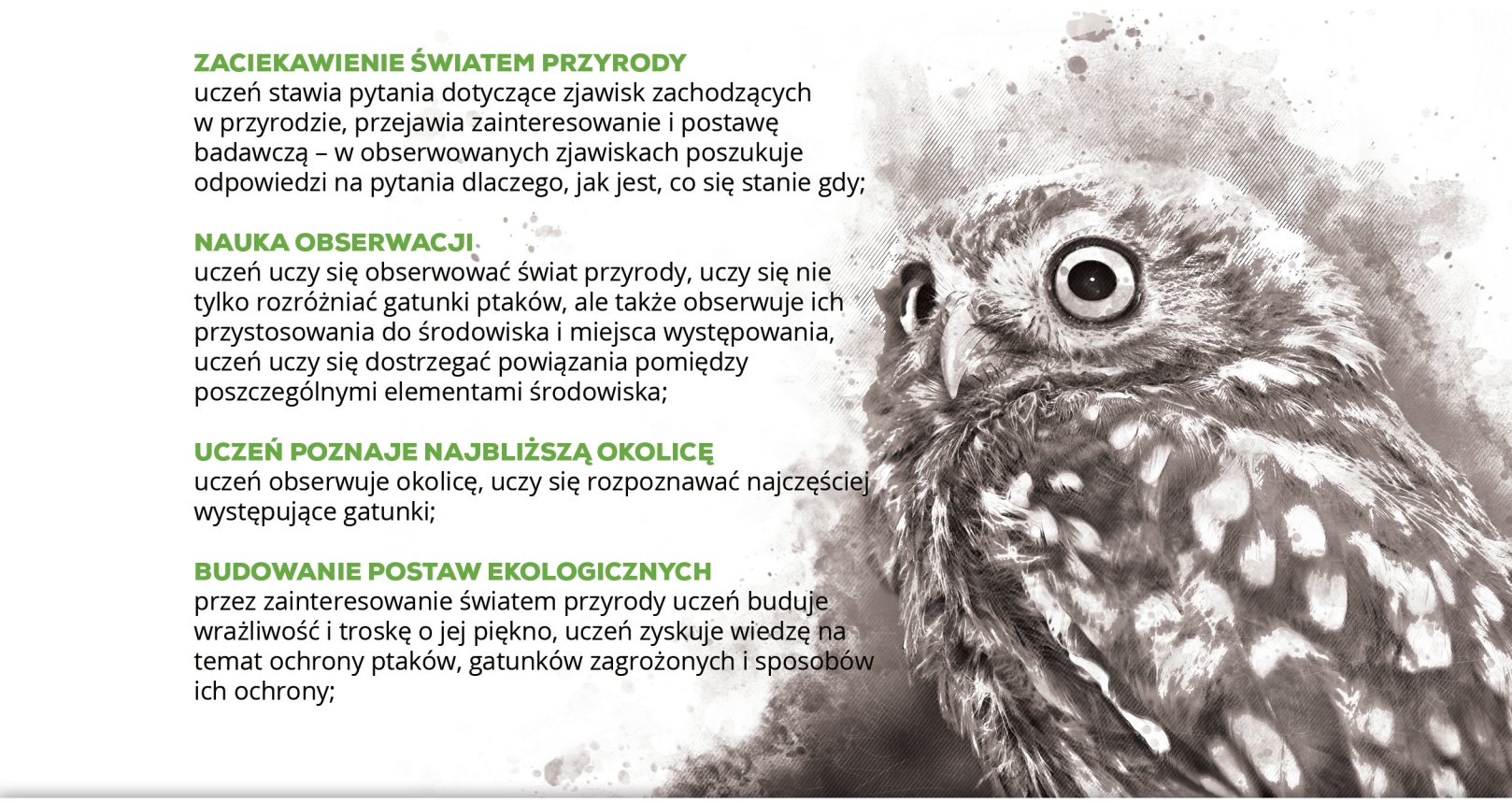
Co jest celem ptasiej edukacji?

ZACIEKAWIENIE ŚWIATEM PRZYRODY
uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w przyrodzie, przejawia zainteresowanie i postawę badawczą – w obserwowanych zjawiskach poszukuje odpowiedzi na pytania dlaczego, jak jest, co się stanie gdy;

NAUKA OBSERWACJI
uczeń uczy się obserwować świat przyrody, uczy się nie tylko rozróżniać gatunki ptaków, ale także obserwuje ich przystosowania do środowiska i miejsca występowania, uczeń uczy się dostrzegać powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska;

UCZEŃ POZNAJE NAJBLIŻSZĄ OKOLICĘ
uczeń obserwuje okolicę, uczy się rozpoznawać najczęściej występujące gatunki;

BUDOWANIE POSTAW EKOLOGICZNYCH
przez zainteresowanie światem przyrody uczeń buduje wrażliwość i troskę o jej piękno, uczeń zyskuje wiedzę na temat ochrony ptaków, gatunków zagrożonych i sposobów ich ochrony;

Fundacja Albatros
Ptasia Straż
PROJEKT REALIZOWANY PRZY WSPARCIU I PRZYCHYLNOŚCI
PZU FUNDACJA
WARMIA MAZURY
Dywity GMINA
OLSZTYN

ptasia edukacja

Warto omawiać poszczególne zagadnienia związane z ptakami wraz z porami roku, kiedy można rozważania teoretyczne poprzeć obserwacją w terenie, a również zachęcić uczniów do działania, np. do budowy budki lęgowej. Bardzo dobrą publikacją, która może okazać się przydatna i stanowić inspirację w tej kwestii są **Ptasie zabawy** Antoniego Marczewskiego (publikacja wydana przez OTOP, do pobrania: *www.otop.org.pl/uploads/media/ptasie_zabawy_calosc_maly.pdf*). Książka prowadzi nas przez 4 pory roku. Na każdym etapie w formie opowiadań, gier i zabaw omawia zagadnienia związane z ptakami i daną porą roku. Warto się z nią zapoznać, z pewnością znajdziecie w niej Państwo wiele przydatnych informacji, materiałów dydaktycznych i inspiracji.

Uzupełnieniem tego materiału mogą być karty ćwiczeń, które znają Państwo w tym poradniku. Ze względu na skromny rozmiar publikacji wybraliśmy te zagadnienia, które są naszym zdaniem ważne. Kwestie na które chcieliśmy zwrócić Państwa szczególną uwagę to te, które pomagają nam kształtować pozytywne postawy uczniów. Po pierwsze chcielibyśmy ich zachęcić do aktywnej ochrony przyrody, po drugie poruszyć kwestie problematyczne i skorygować błędy ogólnej opinii, np. w sprawie dokarmiania ptaków, po trzecie chcielibyśmy zachęcić uczniów do samodzielnych obserwacji i poszukiwań w obrębie świata przyrody. Poniżej omówimy te zagadnienia nawiązując do kart ćwiczeń i podając źródła, z których mogą Państwo czerpać dalsze informacje.

edukacja pór roku

WIOSNA | PTASIE POWROTY

Wiosna to świetny czas na obserwację ptaków, które wracają z zimowisk. Z użyciem KARTY ĆWICZEŃ NA 1 uczniowie będą mogli poznać gatunki ptaków, które jako pierwsze wracają po zimie oraz dowiedzieć się, gdzie te ptaki zimują. Oprócz wykonania ćwiczenia, które znajduje się na karcie, w ramach którego uczeń musi rozpoznać gatunek, następnie określić miejsce jego zimowania, możemy zachęcić uczniów do samodzielnych obserwacji i wypatrywania powracających ptaków. Daty swoich obserwacji uczniowie mogą zapisywać na karcie ćwiczeń.

WIOSNA | BUDKI LĘGOWE

Wczesna wiosna to dobry czas, by porozmawiać z uczniami o budkach lęgowych. Zastanowić się wspólnie dlaczego wieszamy budki, jak powinny być wykonane, jakie ptaki mogą w nich zamieszać. KARTA ĆWICZEŃ nr 2 pozwala na zapoznanie się z typami budek lęgowych i wybranymi gatunkami, które mogą w nich zamieszkać. Zadaniem ucznia jest rozpoznanie gatunków na karcie ćwiczeń oraz dopasowanie dla nich odpowiedniej budki w oparciu o wielkość ptaków i ich preferencje. Przy okazji omawiania tych zagadnień warto wspomnieć o tym, z jakich materiałów powinna być zbudowana budka, gdzie zawieszona, jakie warunki powinny być spełnione dla wybranych gatunków. Uczniowie w ramach pracy domowej mogą opracować te zagadnienia dla wybranego przez siebie gatunku i zastanowić się, gdzie w najbliższej okolicy taką budkę można by było powiesić. Oczywiście możemy też wykonać na zajęciach budkę lęgową i powiesić ją w okolicach szkoły, co da możliwość do dalszych obserwacji ptaków w najbliższej okolicy.

JESIEŃ / ZIMA | PTASIE WĘDRÓWKI

KARTA ĆWICZEŃ NR 3 zachęca do kolejnych terenowych obserwacji tym razem jesienią. Uczeń pozna gatunki ptaków, które odlatują na zimowiska, ale także zastanowi się nad tym, które ptaki zostają, a które przylatują do Polski z dalekiej północy, gdzie zima jest sroga. O tej porze warto zachęcić uczniów do obserwacji żurawi i bocianów, które łączą się w stada przed odlotami.

ZIMA | MĄDRE DOKARMIANIE

Zimą nie można nie wspomnieć o dokarmianiu ptaków i o tym, jak robić to mądrze. Z KARTY ĆWICZEŃ NR 4 uczeń będzie miał okazję poznać preferencje żywieniowe wybranych gatunków, dowie się też, czy nie karmić ptaków i jak robić to prawidłowo. Zima to dobry czas na wykonanie karmnika i omówienie, jak zabezpieczyć karmnik przed drapieżnikami.

ochrona ptaków

ZAGROŻENIA

Na KARCIE ĆWICZEŃ NR.5 uczeń znajdzie wybrane gatunki ptaków, które powinien rozpoznać, następnie zastanowić się jakie zdarzenia z przedstawionej na karcie listy mogłyby zagrażać ptakom, koniecznym do tego jest poznanie warunków życia danych gatunków.

CO ROBIĆ GDY ZNAJDĘ RANNEGO PTAKA?

Na podstawie infografiki Ptasiej Straży omawiamy z uczniami procedury działania w przypadku znalezienia rannych/chorych ptaków, co robić, do kogo zadzwonić. Szczególną uwagę zwracamy na na kwestię podlotów i tego, aby nie zabierać ich z naturalnego środowiska.

zajęcia terenowe

OBSERWACJE W TERENIE

Oprócz poznawania najbliższej okolicy z uczniami, warto włączyć się w różnego rodzaju akcje terenowe organizowane przez różne organizacje, w ramach, których wspólnie ze specjalistami można obserwować/liczyć ptaki. Przykładowe inicjatywy:

- WIOSENNE LICZENIE SPRING ALIVE - marzec
- NOC SÓW - marzec
- EUROPEJSKIE DNI PTAKÓW - październik

ZAJĘCIA TERENOWE – PTASIA AKADEMIA

Ptasia Akademia to część edukacyjna Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Dzikich w Bukwałdzie - miejsce spotkań ludzi z ludźmi i z ptasimi pacjentami. Przebywa tu na stałe około 40 bocianów białych, łabędź niemy, stado ptaków krukowatych należących do 4 gatunków (kruki, wrony siwe, gawrony, kawki), mewy, sowy, ptaki szponiaste i gołębie. Ptasia Akademia oferuje szeroki wachlarz zajęć edukacyjnych prowadzonych przez specjalistów i pasjonatów. Scenariusze zajęć są efektem wieloletniej pracy z dziećmi i młodzieżą - są opracowane tak, by przekazać wiedzę w sposób ciekawy i atrakcyjny, a przy tym dostosowany do poziomu wiedzy danej grupy. Nasze zajęcia stanowią świetną formę uzupełnienia dla zajęć szkolnych, nawiązując do podstawy programowej i mogą być realizowane dla każdej grupy wiekowej. Szczegóły znajdziecie Państwo na naszej stronie: *falbatros.pl/ptasia-akademia/oferta-edukacyjna-dla-szkol/*

W tym poradniku znajdziecie Państwo 3 karty ćwiczeń, których można użyć na zajęciach w Ptasiej Akademii. Dzięki użyciu kart uczniowie będą mogli samodzielnie eksplorować teren akademii znajdując odpowiedzi na pytania i ucząc się rozpoznawać gatunki. Karty dodatkowo można pobrać na naszej stronie pod adresem: falbatros.pl/ptasie-gry. Oprócz tego na stronie znajdziecie Państwo inne materiały edukacyjne, w tym kolekcję gier planszowych Ptasie Gry (memory, quiz, przetrwać rok) do samodzielnego wykonania z uczniami.

Mamy nadzieję, że spotkamy się na zajęciach w Ptasiej Akademii, i że materiały przedstawione w tym poradniku będą dla Państwa przydatne.

KARTY ĆWICZEŃ | ODPOWIEDZI | **KARTA NR.1** | WIOSENNE POWROTY: odpowiedzi: żuraw 1b, czajka 5c, skowronek: 6c, gęś 2b, jaskółka 4a, bocian 3a; **KARTA NR.2** | BUDKI LĘGOWE: odpowiedzi: sikora 1A, wróbel 5A, szpak 3B, kopciuszek 2P, pliszka 6P, puszczyk 4E; **KARTA NR.3** | PTASIE WĘDRÓWKI: odpowiedzi: żuraw 1 odlatuje, jemiołuszka 2 przylatuje, sójka 5 zostaje, gil 4 przylatuje, jaskółka 6 odlatuje, dzięcioł 3 zostaje; **KARTA NR.4** | MĄDRE DOKARMIANIE: odpowiedzi: łabędź 6, kaczka 5, kos, 4, gawron 3, sikora 1, wróbel 2; **KARTA NR.5** | ZAGROŻENIA: odpowiedzi: bielik 6, kruk 3, bocian 1, jerzyk 2, pustułka 5, dzięcioł 4; **PTASIA AKADEMIA** | GATUNKI: odpowiedzi: 1 bocian, 2 kawka, 3 kania, 4 kruk, 5 łabędź, 6 gołąb, 7 puszczyk, 8 bielik, 9 pustułka, 10 mewa, 11 sroka, 12 myszołów, 13 gawron; PTASIA AKADEMIA | QUIZ: odpowiedzi krzyżówka: 1 wypluwka, 2 wróblowe, 3 sroka, 4 sóweczka, 5 kania, 6 szlara, 7 czarny, 8 kruk, 9 palce, 10 padlina, 11 bielik, 12 sejmik, 13 błotniak, 14 puchacz; odpowiedzi zgadnij co: 1c, 2c, 3b, 4b, 5c, 6c, 7b, 8c, 9c, 10a;

ŹRÓDŁA:
STRONY Z RZETELNYMI INFORMACJAMI:
Otop, Otopjunior, Jestemnaptak;
SCENARIUSZE ZAJĘĆ:
http://ptaki.info/index_scenariusze.php?dzial=3&kat=19&art=21&limit=12
https://www.scenariuszelekcji.edu.pl/scenariusz/po-co-ptakom-piora
http://cepl.sggw.pl/edukacja/ptaki_drap/co_zagraza.htm
https://otop.org.pl/naszeprojekty/edukujemy/edukacja-kontakcie-przyroda/
BUDKI LEGOWE:
http://jestemnaptak.pl/artykul/wieszamy-budki-legowe, https://otop.org.pl/ptasie-porady/dokarmianie/budki-legowe/
https://www.vidaron.pl/poradnik/budka-legowa-dla-ptakow-krok-po-kroku
DOKARMIANIE
http://www.sulecin.szczecin.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/dokarmianie-ptakow-i-zwierzyny-w-lesie/

WIOSNA | PTASIE POWROTY

KARTA ĆWICZEŃ NR.1 - MATERIAŁY EDUKACYJNE PTASIEJ AKADEMII

Fundacja Albatros

WIOSENNE POWROTY

Wiosna to czas, kiedy przyroda budzi się do życia. Jednymi z pierwszych symptomów wiosny jest pojawianie się powracających z zimowisk ptaków.

Czy wiesz jakie to ptaki i skąd przylatują?

1

KLUCZE NA NIEBIE

Wiosną możesz zaobserować na niebie klucze żurawi, gęsi, kaczek. Lecąc tak ptaki ograniczaja siłę oporu powietrza, tracą dzięki temu mniej energii podczas lotu.

2

OBSERWACJE W TERENIE

Sprawdź tej wiosny, które z ptaków poznanych w tej lekcji uda Ci się zaobserwować. Jeżeli zobaczysz klucz, spróbuj policzyć lecące w nim ptaki.

JEDNA JASKÓŁKA WIOSNY NIE CZYNI

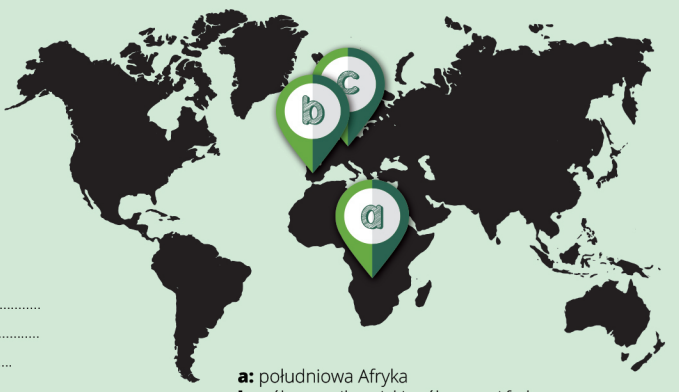
Czy znasz to powiedzenie? Jaskółki zimę spędzają na południu, na lęgowiska do Polski przylatują zwykle pod koniec marca. Zdarza się, że pojedyncze osobniki pojawiają się już w pierwszych dniach marca, kiedy zima zazwyczaj jeszcze trwa.

3 4 5 6

JAKI TO PTAK I SKĄD PRZYLATUJE?

Poniżej znajdziesz listę ptaków, które wiosną pojawiają się w Polsce jako pierwsze. Na ilustracjach powyżej znajdziesz ich wizerunki, Twoim zadaniem będzie przyporządkowanie ilustracji, do nazwy ptaka oraz określenie, gdzie ptaki te zimują. Wpisz odpowiednie liczby i litery przy wskazanym gatunku.

żuraw | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....
czajka | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....
skowronek | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....
gęś gęgawa | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....
jaskółka | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KKIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....
bocian | NR.RYS..... | ZIMOWANIE..... | KIEDY ZAOBSERWOWAŁAM/EM.....

a: południowa Afryka
b: półwysep Iberyjski, północna Afryka
c: zachodnia Europa

WIOSNA | BUDKI LĘGOWE

KARTA ĆWICZEŃ NR.2 - MATERIAŁY EDUKACYJNE PTASIEJ AKADEMII

Fundacja Albatros

OKRES LĘGOWY

Wiosna to okres lęgowy, czyli czas, w którym ptaki łączą się w pary, składają jaja i opiekują się młodymi. To okres, w którym powinniśmy ptakom zapewnić spokój.

Pamiętaj, że ze względu na okres lęgowy, od 1.03 do 15.10 prawo zakazuje wycinki drzew i niszczenia siedlisk ptaków. Choć oczywiście nie powinniśmy ich niszczyć w żadnym okresie.

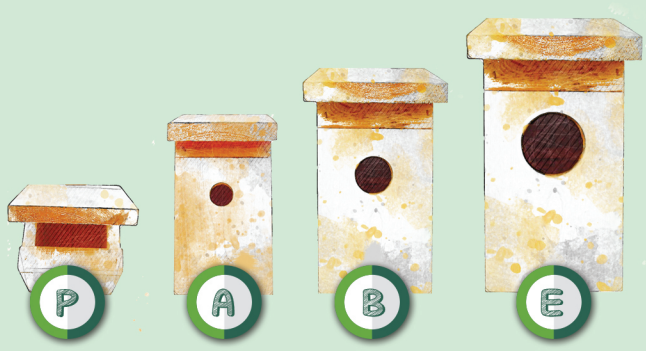
BUDKI LĘGOWE

Możesz pomóc ptakom wczesną wiosną i powiesić dla nich budkę lęgową, w której będą mogły się zadomowić. Ważne, by budka była rozmiarem dostosowana do rozmiaru ptaka, by była skonstruwana i umieszczona tak, by utrudnić drapieżnikom dostanie się do niej i by została umieszczona w miejscu, które będzie odpowiednie dla danego ptaka, jeżeli chodzi o preferowane warunki i ilość pożywienia.

JAKI TO PTAK I W KTÓREJ BUDCE ZAMIESZKA?

Dla poszczególnych gatunków określono odpowiedni rozmiar otworu wejściowego oraz wysokość budki lęgowej, tak by była ona funkcjonalna i bezpieczna. Na ilustracji powyżej znajdziesz gatunki ptaków, które chętnie skorzystałyby z takiego schronienia. Przyporządkuj ilustracje do nazw gatunków, zgadnij, jaki typ budki byłby dla tych ptaków odpowiedni.

sikora bogatka | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 14-16cm | BUDKA TYPU.....
wróbel | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 16-18cm | BUDKA TYPU.....
szpak | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 19-22cm | BUDKA TYPU.....
kopciuszek | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 14-16cm | BUDKA TYPU **P**
pliszka żółta | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 17cm | BUDKA TYPU **P**
puszczyk | NR.RYS..... | DŁ. CIAŁA: 41-43cm | BUDKA TYPU.....

TYP A: średnica otworu: **33mm**, wysokość: **240mm**
TYP B: średnica otworu: **47mm**, wysokość: **300mm**
TYP E: średnica otworu: **150mm**, wysokość: **550mm**
TYP P: budki półotwarte

JESIEŃ / ZIMA | PTASIE WĘDRÓWKI

KARTA ĆWICZEŃ NR.3 - MATERIAŁY EDUKACYJNE PTASIEJ AKADEMII

Fundacja Albatros

MIGRACJE

Jesień to czas, kiedy ponownie, po wiośnie, możesz obserwować migrujące ptaki.

Czy wiesz jakie to ptaki?
Skąd przylatują?

KOMU W DROGĘ TEMU CZAS

Jesień to nie tylko czas odlotów. Niektóre gatunki ptaków przylatują do Polski, bo właśnie te tereny wybierają na miejsce zimowania. Oczywiście oprócz ptaków wędrujących są też takie, które nie podejmują wędrówek i zostają na miejscu.

OBSERWACJE W TERENIE

Bociany, żurawie łączą się przed odlotem w wielkie stada, tzw. sejmiki. Jeżeli będziesz mieć szczęście, możesz zaobserować dużo osobników jednego gatunku w jedym miejscu.

KTO PRZYLATUJE, KTO ODLATUJE?

Czy wiesz, które ptaki odlatują na zimę z Polski, które przylatują, a które zostają? Postaraj się odgadnąć, co robią zminą ptaki, które widzisz na ilustrach powyżej. Rozpoznaj ptaki, przypisz numer ilustracji obok nazwy gatunku i zakreśl prawidłową odpowiedź. Czy uda Ci się zaobserować zimą te ptaki?

żuraw | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE
jemiołuszka | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE
sójka | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE
gil | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE
jaskółka | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE
dzięcioł | NR.RYS..... | ZIMĄ ODLATUJE / ZOSTAJE / PRZYLATUJE

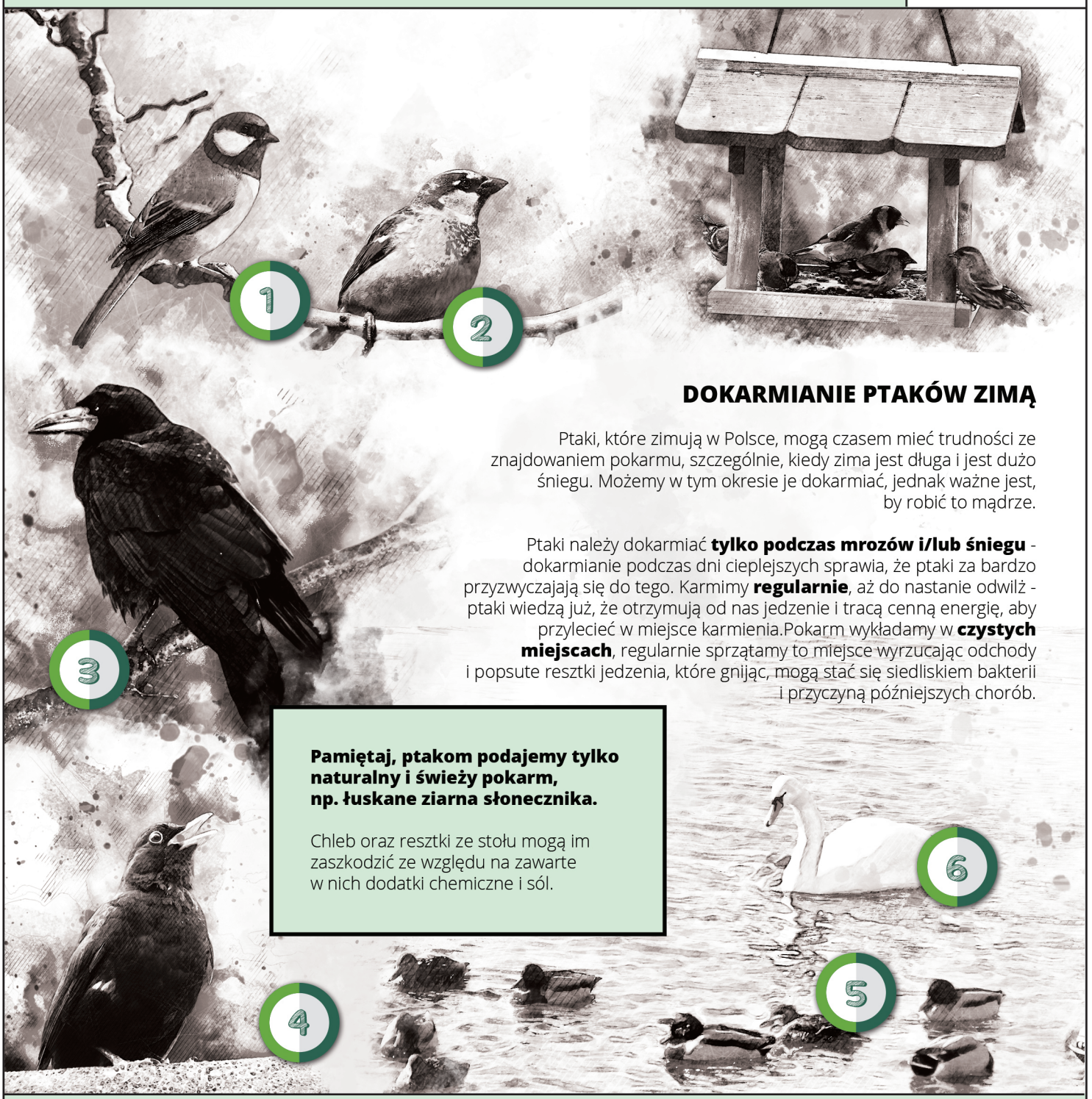

Wiesz już które ptaki przylatują do Polski i które odlatują, a czy wiesz dokąd i skąd? Poszukaj samodzielnie informacji na ten temat i zaznacz na mapie szlaki migracyjne omawianych tu gatunków.

ZIMA | DOKARMIANIE PTAKÓW

KARTA ĆWICZEŃ NR.4 - MATERIAŁY EDUKACYJNE PTASIEJ AKADEMII

Fundacja Albatros

DOKARMIANIE PTAKÓW ZIMĄ

Ptaki, które zimują w Polsce, mogą czasem mieć trudności ze znajdowaniem pokarmu, szczególnie, kiedy zima jest długa i jest dużo śniegu. Możemy w tym okresie je dokarmiać, jednak ważne jest, by robić to mądrze.

Ptaki należy dokarmiać **tylko podczas mrozów i/lub śniegu** - dokarmianie podczas dni cieplejszych sprawia, że ptaki za bardzo przyzwyczajają się do tego. Karmimy **regularnie**, aż do nastanie odwilż - ptaki wiedzą już, że otrzymują od nas jedzenie i tracą cenną energię, aby przylecieć w miejsce karmienia.Pokarm wykładamy w **czystych miejscach**, regularnie sprzątamy to miejsce wyrzucając odchody i popsute resztki jedzenia, które gnijąc, mogą stać się siedliskiem bakterii i przyczyną późniejszych chorób.

Pamiętaj, ptakom podajemy tylko naturalny i świeży pokarm, np. łuskane ziarna słonecznika.

Chleb oraz resztki ze stołu mogą im zaszkodzić ze względu na zawarte w nich dodatki chemiczne i sól.

CZYM NAKARMISZ PTAKI?

Każdy z gatunków ptaków ma swoje przysmaki. Rozpoznaj ptaki, które znajdują się na ilustracji powyżej, wpisz oboj nazwy gatunku odpowiedni numer ilustracji, a następnie przyporządkuj dla każdego z ptaków meznu, zgadnij, co ptaki te lubią najbardziej.

łabędź niemy | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....
kaczka | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....
kos | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....
gawron | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....
sikora | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....
wróbel | NR.RYS..... | ZESTAW NR.....

zestaw A:
grube kasze, pszennica

zestaw B:
ziarna zbóż, kasze, gotowane warzywa (bez soli)

zestaw C:
jabłka, owoce bzu, jarzębiny

zestaw D:
słonecznik, słonina

zestaw E:
słonecznik, drobne kasze

CO ZAGRAŻA PTAKOM?

KARTA ĆWICZEŃ NR.5 - MATERIAŁY EDUKACYJNE PTASIEJ AKADEMII

Fundacja Albatros

ZAGROŻENIA

Na ptaki czyha wiele niebezpieczeństw, począwszy od degradacji środowiska i niszczenia przez ludzi ich siedlisk, po różnego rodzaju nieszczęśliwe wypadki związane ze zdarzeniami losowymi, czy ataki drapieżników.

Jak myślisz, co jest najczęstszą przyczyną ptasich wypadków?

Poszukaj na ten temat informacji.

NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI

Na drodze ptasiego lotu jest wiele niebezpieczeństw, często dochodzi do zderzenia ptaków z szybami i liniami energetycznymi, przyczyną wypadku mogą też być niesprzyjające warunki atomsferyczne

CO DZIEJE SIĘ Z CHORYMI/RANNYMI PTAKAMI?

Jeżeli ptaki mają szczęście i trafią na ludzi, którzy udzielą im pomocy, trafiają do specjalistycznych ptasich klinik, czyli Ośrodków Rehabilitacji Ptaków Dzikich, gdzie są leczone. Po zakończonym leczeniu wracają na wolność.

CO MOŻE ZAGRAŻAĆ POSZCZEGÓLNYM GATUNKOM?

Przyporządkuj numery ilustracji do nazw gatunków, które znajdują się poniżej. Jak myślisz, co może zagrażać tym gatunkom. Po prawej znajdziesz listę zdarzeń, spróbuj wydedukować, co mogłoby hipotetycznie przydarzyć się tym ptakom.

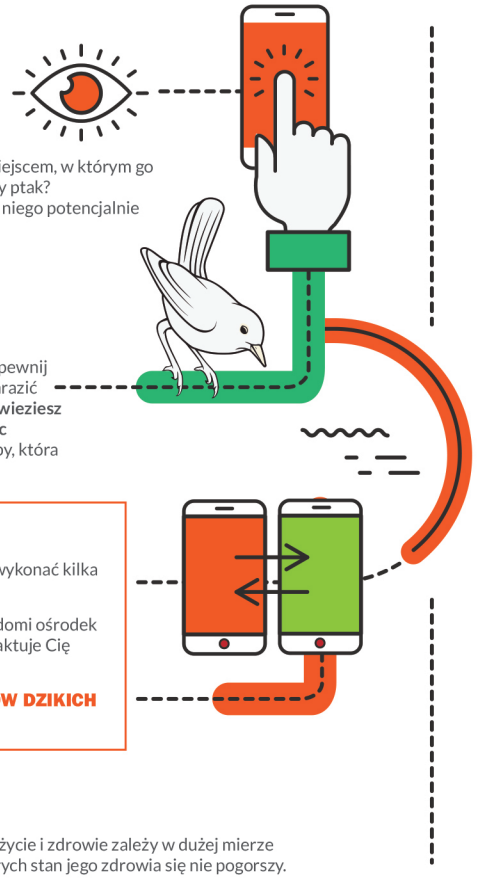
bielik | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....
kruk | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....
bocian | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....
jerzyk | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....
pustułka | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....
dzięcioł | NR.RYS..... | NR.ZDARZENIA.....

ZDARZENIA / POTENCJALNE ZAGROŻENIA

1. zderzenie z szybą
2. zderzenie z liniami wysokiego napięcia
3. zderzenie z samochodem
4. atak drapieżnika
5. trutka w kawałkach mięsa
6. resztki śrutu w mięsie (ołowica)
7. wycinka lasu
8. osuszanie terenów
9. urbanizacja terenów blisko jeziora
10. postrzał
11. niszczenie gniazd przez człowieka

Ptasia Straż

Znalazłaś/eś rannego/chorego ptaka?
Zobacz, co robić w takiej sytuacji.

01 SPRÓBUJ OKREŚLIĆ, JAKI TO PTAK, W JAKIM ZNAJDUJE SIĘ STANIE?

Spróbuj zaobserwować jak najwięcej szczegółów związanych z napotkanym ptakiem i miejscem, w którym go znalazłaś/eś. Czy wiesz jaki to ptak? W jakim jest wieku - czy to pisklę, podlot, czy dorosły ptak? Dlaczego uważasz, że potrzebuje Twojej pomocy? Czy miejsce znalezienia mogło być dla niego potencjalnie niebezpieczne – jezdnia, druty wysokiego napięcia?

02 JEŻELI INTERWENCJA JEST KONIECZNA, PODEJMIJ DALSZE DZIAŁANIA

Oceń ponownie sytuację i swoje możliwości, musisz zdecydować, czy sam podejmiesz interwencję, czy potrzebujesz pomocy. Poświęć chwilę, by przemyśleć swoje działania. Upewnij się, że sytuacja jest dla Ciebie bezpieczna. Niezdecydowane, niepewne działania mogą narazić zarówno zwierzę, jak i Ciebie na utratę zdrowia. **Pamiętaj, by zastanowić się dokąd przewieziesz ptaka i skontaktować się z wybranym przez Ciebie ośrodkiem rehabilitacji, sprawdzając godziny jego otwarcia.** We wszystkich sytuacjach, które mogły by zagrażać zdrowiu osoby, która interweniuje lub ptaka, należy skontaktować się ze specjalistami.

SKONTAKTUJ SIĘ ZE SPECJALISTAMI

Przy każdym wariancie działania, warto poświęcić czas i skontaktować się ze specjalistami. Czasem lepiej wykonać kilka telefonów niż niepotrzebnie zabrać ptaka z jego naturalnego środowiska. Zobacz do kogo zadzwonić:

POWIAT OLSZTYŃSKI - DYŻURNY MIASTA OLSZTYNA - (89) 52 28 112 - Dyżurny powiadomi ośrodek w Bukwałdzie o Twoim przybyciu – w sytuacji, kiedy samodzielnie dostarczasz ptaka do ośrodka lub skontaktuje Cię z Ptasią Strażą, z którą razem ustalicie dalsze działania w przypadku, kiedy potrzebujesz pomocy;

POZA POWIATEM OLSZTYŃSKIM - 112 LUB NAJBLIŻSZY OŚRODEK REHABILITACJI PTAKÓW DZIKICH -lista wszystkich ośrodków na stronie **falbatros.pl**

03 PRZYGOTUJ PTAKA DO TRANSPORTU

Pamiętaj, że od momentu, kiedy napotkałeś ptaka i postanowiłeś zainterweniować, jego życie i zdrowie zależy w dużej mierze od Ciebie. W miarę możliwości i swojej wiedzy postaraj się zapewnić mu warunki, w których stan jego zdrowia się nie pogorszy.

CZY INTERWENCJA JEST KONIECZNA?

- **TAK - ptak jest ranny** – wyraźnie widać ranę, krwawienie, lub nietypowy sposób poruszania się;
- **TAK - ptak zachowuje się nietypowo** - jeżeli ptak nie ucieka, nie reaguje na otoczenie i twoją obecność, może to świadczyć o tym, że coś mu dolega;
- **TAK/NIE - pisklę** – upewnijmy się, czy pisklę na pewno wymaga pomocy – jeżeli znaleźliśmy małe pisklę, które nie ma jeszcze piór, znajdźmy gniazdo i włóżmy je tam z powrotem, jeżeli to jest niemożliwe, interwencja jest konieczna; **! nie jest prawdą, że dorosły ptak wyczuje zapach człowieka i odrzuci pisklę;**
- **NIE** - jeżeli znalazłeś **podlota** (podlot, to starsze pisklę – ma już pióra i jest podobny do rodziców, z tym, że jest mniejszy i ma krótszy ogon) i nie zaobserwujemy u niego żadnych ran, poza tym ptak żywo reaguje na bodźce, nie należy takiego ptaka zabierać, znajduje się on pod obserwacją rodziców, pomoc nie jest mu potrzebna;

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE TRANSPORTU

- **karton/pojemnik**, w którym przewozisz ptaka powinien **ograniczać jego ruch** - najlepiej przewieźć ptaka w kartonie, który będzie dostosowany do jego rozmiaru - pamiętaj, że podczas transportu ptak będzie się w nim przemieszczał, więc karton nie powinien być za duży, tak by ptak nie zrobił sobie krzywdy **UWAGA** na kartony po środkach chemicznych zostawiających mocny zapach - ptaki mają bardzo wrażliwy układ oddechowy i wszelkie opary chemiczne mogą być dla nich szkodliwe, a nawet trujące;
- dno najlepiej wyłożyć ręcznikiem papierowym lub miękką tkaniną - **UWAGA** nie wkładaj do transportera tkanin, które się strzępią, waty, czyli rzeczy w które **ptak może się zaplątać;**
- pamiętaj o **dostępie tlenu** - zrób w kartonie dziurki, otwory wentylacyjne;
- ogranicz maksymalnie dostęp bodźców z zewnątrz – **ograniczy to stres** przewożonego zwierzęcia;
- **kontroluj temperaturę** – w lecie łatwo może dojść do przegrzania i odwrotnie, zimą do wychłodzenia - pamiętaj, że osłabione i chore ptaki oraz pisklęta potrzebują ciepła (pisklęta nieopierzone, zwłaszcza wychłodzone ogrzewamy od razu w momencie znalezienia trzymając je w rękach) - do ogrzewania możemy użyć plastikowej butelki z ciepłą wodą lub termoforu, owijamy je ręcznikiem i umieszczamy w transporterze tak, by nie zagrażały ptakowi podczas transportu;

Chcesz pomagać dzikim ptakom? Przyłącz się do Ptasiej Straży!

Ptasia Straż to pilotażowy projekt realizowany na terenie powiatu olsztyńskiego, który ma na celu sprawne zorganizowanie pomocy dla poszkodowanych dzikich ptaków. W ramach działań projektowych tworzymy grupę specjalistycznie wyszkolonych i wyposażonych w odpowiedni sprzęt wolontariuszy, którzy biorą udział w interwencjach związanych z udzielaniem pomocy rannym lub chorym ptakom w swojej okolicy.

REKRUTACJA DO PTASIEJ STRAŻY, WSPÓŁPRACA: 606 896 890

Fundacja Albatros

PROJEKT REALIZUJE FUNDACJA ALBATROS

Bukwałd 45a, 11-001 Dywity

664 173 828
info@falbatros.pl / info@ptasiastraz.pl

www.falbatros.pl

www.ptasiastraz.pl

SFINANSOWANO ZE ŚRODKOW FUNDACJI PZU ORAZ SAMORZĄDÓW

PZU FUNDACJA · WARMIA MAZURY · Dywity GMINA · OLSZTYN

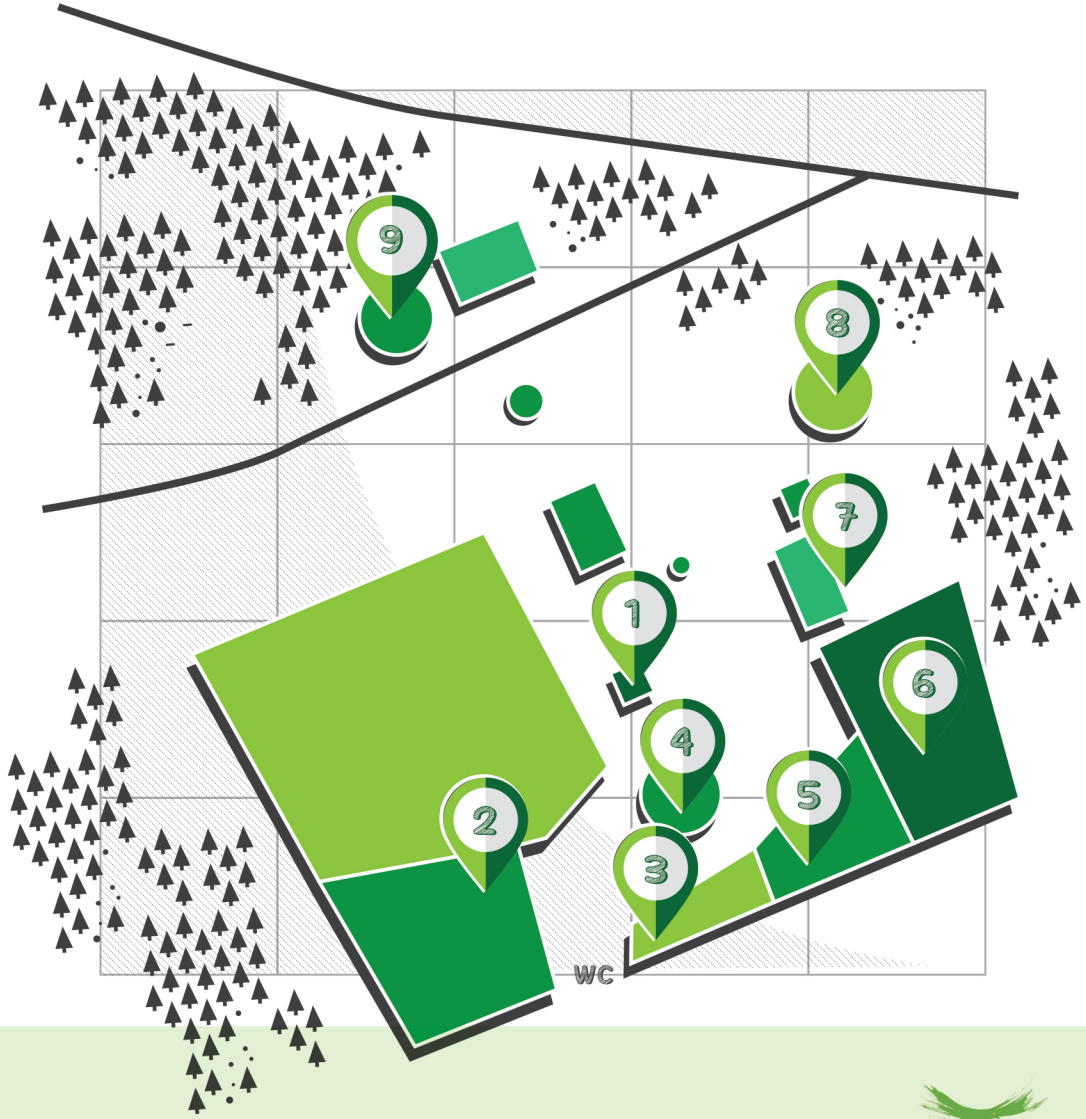
Ptasia Akademia

Witajcie w magicznym miejscu, w którym nauczycielami są zwierzęta i ich otoczenie. Poznajcie naszych mieszkańców i uczcie się od nich o wspaniałym świecie przyrody. Ptasia Akademia została stworzona dla ludzi i ptaków. Mieszkańcami Akademii są ptaki, które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą żyć na wolności. Zapraszamy w podróż do różnorodnego i pełnego tajemnic świata przyrody.

ODKRYJ PTASIĄ TAJEMNICĘ

GRA TERENOWA

Czas zacząć przygodę w Ptasiej Akademii. Zapraszamy do wzięcia udziału w „odkrywaniu ptasiej tajemnicy". Jest to gra terenowa zaprojektowana specjalnie dla naszych gości. Gra może urozmaicić Wam pobyt w Ptasiej Akademii, dzięki niej lepiej poznacie naszych mieszkańców i dowiedzie się wielu interesujących rzeczy na ich temat. Zapraszamy do gry.

MAPA

Przed Tobą mapa Ptasiej Akademii. Zatrzymuj się w miejscach oznaczonych na mapie, by obserwować ptaki, które tam mieszkają. Spróbuj rozpoznać do jakich gatunków należą. Jeżeli uda Ci się zgadnąć zapisz gatunek / rodzinę ptaków przy odpowiednim numerze w polach poniżej. Narysuj trasę swojej wędrówki na mapie.

Czytaj informacje zawarte na tablicach, które znajdują się przy wolierach - one pozwolą Ci "odkryć ptasią tajemnicę". Zanim wyruszysz w podróż, sprawdź, jakie informacje będą Ci potrzebne – na drugiej stronie mapy znajdziesz quiz i krzyżówkę, z którą zmierzysz się dzisiaj.

Fundacja Albatros

SPRAWDŹ JAKIE PTAKI ZAMIESZKUJĄ PTASIĄ AKADEMIĘ

1:	4:	7:
2:	5:	8:
3:	6:	9:

Ptasia Akademia

Jakie ptaki poznałaś/eś w Ptasiej Akademii? Sprawdź, czy umiesz rozpoznać poszczególne gatunki i czy pamietasz, gdzie można spotkać te ptaki na terenie akademii. Podpisz ptaki widoczne na ilustracjach nazwą gatunku i numerem woliery, w której mieszkają.

1:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

2:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

3:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

4:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

5:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

6:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

7:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

8:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

9:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

10:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

11:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

12:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

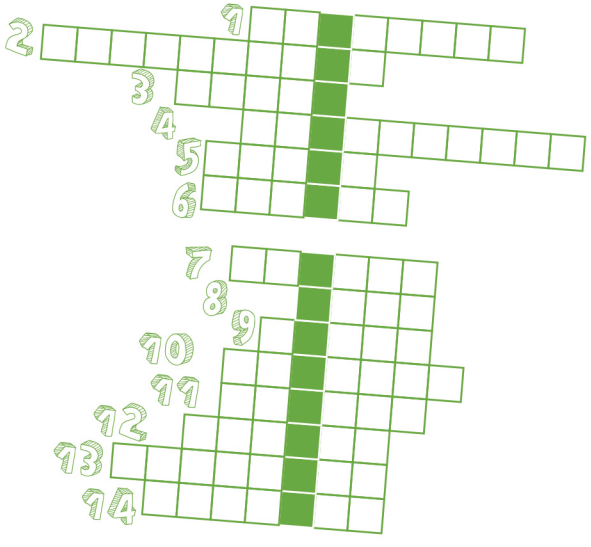
13:
Jak nazywa się ten ptak? Gdzie mieszka?

bielik, bocian, gawron, gołąb, kawka, kania ruda, kruk, łabędź, mewa srebrzysta, myszołów, pustułka, puszczyk, sroka

Fundacja Albatros

QUIZ

KRZYŻÓWKA

PYTANIA

1_resztki niestrawionego przez sowę pokarmu
2_rodzina, do której należą krukowate
3_biało czarny ptak należący do krukowatych
4_namniejsza z sów polskich
5_gatunek ptaka szponiastego, czarna i ruda...
6_charakterystyczne pióra na twarzy sowy
7_bocian jeżeli nie biały, to...
8_największy przedstawiciel wróblowatych
9_na końcu skrzydeł orła
10_2/3 pokarmu kruka
11_największy przedstawiciel szponiastych w Polsce
12_zgromadzenia bocianów przed odlotem
13_może być łąkowy, zbożowy i stawowy
14_największa z sów polskich

ZGADNIJ ILE

Jaką rozpiętość skrzydeł ma orzeł przedni?

a) 160cm
b) 230cm
c) 300cm

Jaką wielkość ma sóweczka?

a) 35cm
b) 17cm
c) 4cm

Ile razy na minutę bocian uderza skrzydłami podczas lotu aktywnego?

a) 200-300
b) 120-130
c) 50-80

Ile dni bocian wraca z zimowisk na miejsca lęgowe?

a) 90
b) 49
c) 20

Jakie dzienne odległości pokonuje bocian podczas swoich migracji?

a) 100-150km
b) 150-200km
c) 250-300km

ZGADNIJ CO

1. Który z ptaków ma większą rozpiętość skrzydeł?

a) bocian
b) puchacz
c) orzeł przedni

2. Który z ptaków ma większą rozpiętość skrzydeł?

a) orzechówka
b) sóweczka
c) pustułka

3. Co robi sowa, gdy chce spojrzeć w bok?

a) obraca oczami, ma oczy w budowie bardzo podobne do oczu człowieka
b) kręci szyją, ponieważ jej oczy są nieruchome
c) przekręca całe ciało, ponieważ ma nieruchome oczy i mały zakres ruchu szyi

4. Dlaczego sowa ma bezszelestny lot?

a) ponieważ leci na wdechu
b) ponieważ ma specjalnie skonstruowane pióra pokryte puchem i „ząbki" na lotkach
c) ponieważ lata precyzyjnie, omijając wszystkie przesz kody i możliwe źródła hałasu

5. Czy sowa widzi w dzień?

a) tak sowa widzi w dzień tak samo, jak w nocy
b) nie, ma oczy przystosowane jedynie do ciemności, dlatego nie spotykamy sów za dnia
c) tak, ale jedynie kontury przedmiotów

6. Która sowa jest większa?

a) włochatka
b) uszatka
c) puchacz

7. Które ptaki należą do jednego gatunku?

a) orzechówka / pustułka / włochatka
b) wrona / orzechówka / sójka
c) włochatka / uszatka / pustułka

8. Czy sowa jest spokrewniona z ptakami szponiastymi?

a) tak, podobnie, jak szponiaste ma haczykowaty dziób i szpony
b) tak, podobnie, jak szponiaste jest drapieżnikiem
c) nie, mimo podobieństw w budowie, ptaki te nie są spokrewnione

9. Czy ptaki szponiaste polują w nocy?

a) tak, jak wszystkie drapieżniki
b) tak, ponieważ łatwiej upolować potencjalną ofiarę
c) nie, jest to typowe dla tego gatunku

10. Który ptak ma „palce" na skrzydłach?

a) orzeł
b) jastrząb
c) pustułka